

فاشیسم

فاشیسم یک ایدئولوژی سیاسی است که موضوع مرکزی آن از ایده‌ی جامعه ملی متحدی است که در اعتقاد به «قدرت از طریق اتحاد» ابراز می‌شود. فرد به معنای واقعی کلمه هیچ است؛ هویت فرد باید به طور کامل در جامعه یا گروه اجتماعی جذب شود. در بسیاری از جنبه‌ها، فاشیسم طغیانی بر ضد ایده‌ها و ارزش‌هایی بود که از انقلاب فرانسه به بعد بر تفکر سیاسی غرب مسلط گشته بود؛ فاشیسم، در یک معنا، یک ویژگی «ضد شخصیتی» دارد. این ایدئولوژی تا حد زیادی با آنچه مخالف آن‌هاست، تعریف شده است: یعنی ضد عقلانیت، ضد لیبرال، ضد محافظه‌کاری، ضد کاپیتالیست، ضد بورژوازی، ضد کمونیست و غیره. به هر حال، فاشیسم پدیده‌ی تاریخی پیچیده‌ای بوده است و شناخت اصول اساسی آن بسیار مشکل است. به عنوان نمونه، بیشتر تحلیل‌گران دیکتاتوری فاشیستی موسولینی در ایتالیا و دیکتاتوری نازی هیتلر در آلمان را دو تجلی اصلی فاشیسم بر می‌شمارند.

اهمیت

اگر چه نشانه‌هایی از ایده‌ها و آموزه‌های فاشیسم را می‌توان در قرن نوزدهم پیدا کرد، جنگ جهانی اول و دوران پس از آن، به ویژه ترکیبی از جنگ و انقلاب، این ایدئولوژی را شکل داد. فاشیسم به چشمگیرترین صورت، در ایتالیا و آلمان و، به ترتیب، در رژیم موسولینی و سپس رژیم هیتلر ظاهر گشت.

برخی تاریخ دانان فاشیسم را پدیده‌ای بین دو جنگ جهانی می‌دانند که به مجموعه‌ای از شرایط منحصر به فرد تاریخی مربوط می‌گردد.

با سقوط نهایی رژیم‌های موسولینی و هیتلر در سال ۱۹۴۵ فاشیسم نیز از بین رفته است و تاکنون نیز ترکیبی از ثبات سیاسی و امنیت اقتصادی آن را سرکوب کرده است با وجود این، در اواخر قرن بیستم شاهد احیای مجدد فاشیسم در شکل نوفاشیسم بوده‌ایم. نوفاشیسم به خصوص در اروپای شرقی تاثیرگذار بوده است؛ جایی که به دنبال احیای رقابت‌های ملی و تنفرهای نژادی بوده تا از بی‌ثباتی ایجاد شده در پی سقوط کمونیسم بهره‌برد.